

13.08.2019

Asia/8

§ 235

Kasvatus- ja koulutuslautakunnan lausunto kaupunginhallitukselle Petra Malinin talousarvioaloitteesta päiväkotitilojen lapsikohtaisen tilamitoituksen nostamisesta

HEL 2019-003287 T 00 00 03

Lausunto

Kasvatus- ja koulutuslautakunta päätti panna asian pöydälle.

Esittelijä

kasvatuksen ja koulutuksen toimialajohtaja
Liisa Pohjolainen

Lisätiedot

Carola Harju, erityissuunnittelija, puhelin: 310 42542
carola.harju(a)hel.fi

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Lausuntoehdotus

Kasvatus- ja koulutuslautakunta antaa kaupunginhallitukselle seuraavan lausunnon:

Varhaiskasvatuslaissa todetaan, että varhaiskasvatusympäristön on oltava kehittävä, oppimista edistävä sekä terveellinen ja turvallinen lapsen ikä ja kehitys huomioon ottaen. Lisäksi toimitilojen ja toimintavälineiden on oltava asianmukaisia ja niissä on huomioitava esteettömyys. Varhaiskasvatuksen ryhmät tulee muodostaa ja tilojen suunnittelu ja käyttö järjestää siten, että varhaiskasvatukselle säädetyt tavoitteet voidaan saavuttaa. Tilankäytön osalta ei ole laissa sitovia normeja mitoitukseen liittyen.

Helsingissä on laadittu päiväkotien tilasuunnittelunohje, jossa on lisäksi ohjeistusta oppimisympäristön sekä tilojen joustavaan ja taloudelliseen suunnitteluun. Tavoitteena on monipuolinen ja muunneltava tilarakenne, jossa tiloja voidaan yhdistää monin eri tavoin toiminnan vaatimusten mukaan. Oppimisympäristön osalta todetaan, että se muodostuu tiloista, paikoista, yhteisöistä, käytänteistä, välineistä ja tarvikkeista, jotka tukevat lasten kasvua ja oppimista. Oppimisympäristö pitää sisällään toimitilojen lisäksi ulkoilupihat mutta myös puistot sekä kaupungin muun monipuolisen tarjonnan esimerkiksi kirjastot, museot, urheilutilat. Koko kaupunki toimii oppimisympäristönä.

Tilojen suunnittelun lähtökohtia

Tilasuunnittelun ohjeistus perustuu Helsingissä vuoden 2014 talousarvion hyväksymisen yhteydessä kaupunginvaltuuston päätökseen, jossa todetaan, että tarkastetaan varhaiskasvatuksen aiempaa lapsikohtaista tilavaatimusta 9 htm²:stä 8 htm²:iin uusissa tiloissa ja niissä olemassa olevissa tiloissa, joissa se on toiminnallisesti mahdollista.

Tilasuunnittelu sisältää erilaisia neliömääreitä, joilla on keskinäinen suhde. Helsingissä päiväkotien suunnitteluohjeessa 10 m² bruttoalaa tuottaa 8 m² huoneistoalaa, joka on noin 6 m² hyötyalaa eli lasten käytössä olevia toimintatiloja ilman henkilöstö- huolto- ja liikennetiloja.

Kasvatuksen ja koulutuksen toimialalla on uutena käytäntönä valmistella tilojen käytön pedagoginen toimintasuunnitelma yhdessä tilojen käyttäjien kanssa ennen uudis- tai peruskorjaushankkeen varsinaista hankesuunnittelun käynnistämistä. Näin toimien pohditaan etukäteen tilojen ja toiminnan välistä suhdetta sekä tilojen käyttömahdollisuuksia pedagogisten tavoitteiden saavuttamiseksi.

Varhaiskasvatuksessa on kiinnitettävä huomiota yhteisten tilojen, avoimien oppimisympäristöjen ja lapsiryhmille kohdennettujen omien tilojen väliseen suhteeseen. Pienempien lasten, alle kolmevuotiaiden lasten kohdalla tilojen tulee muodostaa selkeämmin omia rajattuja kokonaisuuksia, jolloin yhteistiloja käytetään vähemmän. Isompien lasten kohdalla voi olla käytössä enemmän pienryhmätiloja sekä yhteiskäyttöisiä tiloja. Jokaisella lapsiryhmällä tulee olla käytössä oma nimikkotila.

Tilojen mitoituksen vaikutukset

Uusien tilojen tarpeen mitoituksessa ja seurannassa tullaan siirtymään vuodenvaihteen lapsimäärän tarkastelun sijasta kevään lapsimääriin. Varhaiskasvatuksessa hoidossa olevien lasten määrä on vuoden aikana korkeimmillaan maaliskuun huhtikuussa. Näin toimien tila mitoitetaan kokovuoden muuttuviin tilatarpeisiin paremmin ja tilaa on lasta kohden aiempaa enemmän. Tämä mahdollistaa myös päiväkotipaikan tarjoamisen lähipalveluna aiempaa paremmin.

Varhaiskasvatuksessa (suomen- ja ruotsinkielinen) lapsikohtainen huoneistoneliömäärä asiakasta kohden on vuonna 2019 noin 9,65 htm².

Vuonna 2019 on tavoitteena toteuttaa uusia paikkoja noin 1600 lapselle, mikä tarkoittaa noin 16 000 brm². Tilojen rakentamiskustannukset ovat tällä hetkellä noin 4000 euroa/brm² Lapsikohtaisen tilamitoituksen kasvattaminen 8 m²:stä 9:ään vuoden 2019 tilojen osalta lisäisi raken-

tamisen kustannuksia lähes 8 miljoonaa euroa. Tällä on vaikutus tilojen vuokrakustannuksiin.

Kasvatus- ja koulutuslautakunta pitää tärkeänä, että varhaiskasvatuksen asiakaskohtaista käytössä olevaa huoneistoalaa seurataan säännöllisesti. Tilojen tulee muodostaa oppimisympäristöjä, jotka tukevat uuden varhaiskasvatussuunnitelman mukaisen pedagogiikan toteuttamista. Tilojen akustiikkaan ja esteettömyyteen kiinnitetään erityistä huomiota. Tilojen tulee olla terveelliset ja turvalliset.

Esittelijän perustelut

Kaupunginhallitus on pyytänyt kasvatus- ja koulutuslautakunnan lausuntoa 28.8.2019 mennessä valtuutettu Petra Malinin ja seitsemän muun valtuutetun talousarvioaloitteesta uusien ja peruskorjattavien päiväkotitilojen lapsikohtaisen tilamitoituksen nostamisesta:

Samaan aikaan uusissa päiväkodeissa olevien lasten vanhemmat ovat viestineet tilanahtaudesta ja siitä, että tilat eivät ole pedagogisesti tarkoituksenmukaisessa käytössä. Esimerkiksi jotkut lapsiryhmät ovat toimineet suurimman osan päivästä päiväkodin eteistilassa, ruokailuja ja päiväunia myöten.

Suurien lapsimäärien on myös koettu lisäävän meluhaittoja. Päiväkotien keskimääräinen melutaso on 90 dB ja tämä ylittää melutason (85 db), jolle altistuminen kahdeksan tunnin ajan päivittäin aiheuttaa kuulovaurion riskin (HS 11.3.2019).

Me allekirjoittaneet valtuutetut esitämme, että varhaiskasvatuksen uusien ja merkittävästi peruskorjattavien tilojen osalta nostetaan lapsikohtaista tilamitoitusta lukuun 9 m²/lapsi ja että tilamitoitukseen ei lasketa mukaan eteisiä, varastoja ja henkilökunnan taukotiloja, ja tätä varten varataan budjettiin liittävät varat.

Esittelijä

kasvatuksen ja koulutuksen toimialajohtaja
Liisa Pohjolainen

Lisätiedot

Carola Harju, erityissuunnittelija, puhelin: 310 42542
carola.harju(a)hel.fi

Oheismateriaali

- 1 Aloite uusien ja peruskorjattavien päiväkotitilojen lapsikohtaisen tilamitoituksen nostamisesta

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano